

ΥΠΠΟ: Με εντατικούς ρυθμούς εξελίσσονται οι εργασίες στο Ιτς Καλέ, στο Κάστρο Ιωαννίνων

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Στο πλαίσιο της υλοποίησης του στρατηγικού σχεδίου το Υπουργείου Πολιτισμού και του Δήμου Ιωαννιτών για την ενοποίηση των δύο Ακροπόλεων των Ιωαννίνων, αλλά και την ανάδειξη και βιώσιμη αξιοποίηση του εμβληματικού μνημειακού συνόλου ως ενιαίου αρχαιολογικού και πολιτιστικού χώρου, ολοκληρώθηκε η ωρίμανση των μελετών για την αποκατάσταση τμημάτων των τειχών και του νότιου Προμαχώνα της ΝΑ Ακρόπολης.

Οι παρεμβάσεις αφορούν στο βορειοανατολικό, ανατολικό και νότιο σκέλος των εξωτερικών τειχών του Κάστρου, και συγκεκριμένα στο τμήμα που ορίζεται από

τις Στοές του Διονυσίου Φιλοσόφου έως τη Νότια Πύλη εισόδου στη Νοτιοανατολική εσωτερική Ακρόπολη «Ιτς Καλέ». Το Κάστρο των Ιωαννίνων βρίσκεται στη νοτιοανατολική γωνία της σύγχρονης πόλης, στην κορυφή ενός βραχώδους ακρωτηρίου και αποτελεί την οχυρωμένη παλιά πόλη. Είναι κηρυγμένο ως προέχον βυζαντινό μνημείο και ως διατηρητέος αρχαιολογικός χώρος και ιστορικός τόπος. Είναι ένα από τα μεγαλύτερα οχυρωματικά έργα της εποχής του Αλή Πασά.

Η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη, δήλωσε: «Η σημερινή μορφή του κάστρου χρονολογείται, σε μεγάλο βαθμό, στην περίοδο που ασκούσε εξουσία ο Αλή Πασάς, καθώς ξεκίνησε ανακατασκευή των τειχών το 1788, η οποία ολοκληρώθηκε το 1815. Υπό τον Αλή Πασά, το «Ιτς Καλέ» έγινε η κύρια κατοικία του ισχυρού ηγεμόνα (σαράι). Περιλαμβάνει τμήματα οχυρώσεων, κοσμικά και λατρευτικά κτήρια από τη βυζαντινή περίοδο και τους αιώνες της οθωμανικής κυριαρχίας. Αποτελεί έναν εμβληματικό χώρο για την πόλη των Ιωαννίνων, φορτισμένο με πολλαπλά νοήματα και συμβολισμούς. Στην περιοχή του Κάστρου των Ιωαννίνων εξελίσσεται ένα σημαντικό πρόγραμμα μελετών και έργων που αλλάζουν την εικόνα του μνημειακού οχυρωματικού συνόλου και του αστικού ιστού της πόλης. Με την ωρίμανση και αυτών των μελετών προχωρεί η αποκατάσταση των οχυρώσεων και των μνημείων που εφάπτονται στα τείχη. Σε συνδυασμό με τις επεμβάσεις αποκατάστασης και αναβάθμισης στη Βορειοανατολική Ακρόπολη, στόχος μας είναι η κατά το δυνατόν ανασύσταση του Κάστρου, στην αυθεντική μορφή του, στη βάση της διεξοδικής τεκμηρίωσης των αρχαιολογικών και μορφολογικών δεδομένων. Επιδιώκουμε τη συνολική ανάδειξη του μνημειακού συνόλου, ως έναν μοναδικό χώρο πολιτισμού, που θα προβάλλει και θα αναδεικνύει το πολυπολιτισμικό απόθεμα της πόλης των Ιωαννίνων, την ιδιαίτερη πολιτιστική ταυτότητα της περιοχής, με τρόπο συνεκτικό και ενιαίο, συμβάλλοντας τα μέγιστα στην αναπτυξιακή διάσταση και στην οικονομική στήριξη, όχι μόνον των Ιωαννίνων αλλά της Ηπείρου, εν τω συνόλω της».

Γενική άποψη του εξωτερικού τείχους της οχύρωσης

Το αντικείμενο της μελέτης και των έργων αφορά σε τρεις τομείς: 1. Στον Νότιο Προμαχώνα που χρονολογείται μεταξύ 1815-1820. Στη δυτική όψη του ανοίγεται η Νότια Πύλη της Ακρόπολης. Διαμήκης θολωτή στοά οδηγεί στο εσωτερικό της Νοτιοανατολικής Ακρόπολης. Στο εσωτερικό του Προμαχώνα παρατηρούνται αυξημένη υγρασία και τοπικές αστοχίες στη λιθοδομή 2. Στο νότιο τμήμα των τειχών του Κάστρου. Το σύνολο του τμήματος του τείχους καλύπτεται από πυκνή παρασιτική βλάστηση, καθιστώντας δύσκολη την τεκμηρίωση και την καταγραφή της παθολογίας καθώς και τη διαμόρφωση προτάσεων συντήρησης 3. Στο ανατολικό και βορειοανατολικό τμήμα των τειχών του Κάστρου. Το μεγαλύτερο τμήμα των τειχών εδράζεται σε εμφανή φυσικό βράχο. Σε φυσικά σπήλαια εντός του βράχου εκτείνονται καταφύγια του στρατού, στα οποία μπορεί να εισέλθει κάποιος από τρεις νεότερες θύρες επί των τειχών. Στόχος των προτεινόμενων επεμβάσεων είναι αρχικά η στερέωση των τειχών του Κάστρου καθώς και η αποκατάσταση και αναδιαμόρφωσή του Νότιου Προμαχώνα ώστε να στεγάσει, σε συνθήκες κατάλληλες, χρήσεις πολιτισμού στους κλειστούς χώρους του και να καταστεί επισκέψιμος.

Εσωτερικό της Στοάς

Στην περιοχή που εξετάζεται, γίνεται ιεράρχηση των επεμβάσεων υδροπροστασίας, συντήρησης και ενίσχυσης προβληματικών μελών του μνημείου για την αποτροπή περαιτέρω καταρρεύσεων των θόλων και υποβοήθησης της προσβασιμότητας. Επισημαίνεται ότι η αντιμετώπιση και εξάλειψη της υγρασίας από όλους τους εσωτερικούς χώρους αποτελεί βασική προτεραιότητα στις εργασίες συντήρησης του μνημείου. Σε πρώτο στάδιο, προγραμματίζονται διερευνητικές εργασίες σε όλους τους εσωτερικούς χώρους του προμαχώνα και κατά μήκος των εξωτερικών τειχών. Σε δεύτερο στάδιο, προβλέπεται η υδροπροστασία του συνόλου των χώρων, στερέωση των ετοιμόρροπων σημείων, ενίσχυση της φέρουσας ικανότητας ορισμένων φορέων του προμαχώνα σε σημεία με ρωγμές και βλάβες. Σε επόμενα στάδια ακολουθούν επεμβάσεις κτηριακού χαρακτήρα, η διευθέτηση των ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων και του φωτισμού σε όλους τους στεγασμένους χώρους, για την κάλυψη των αναγκών επανάχρησης των χώρων, δίκτυα ελέγχου ασφαλείας με κάμερες και αισθητήρες συναγερμού των «ευαίσθητων» περιοχών (πύλες, επικίνδυνες παρυφές δωματίων, εσωτερικοί χώροι).

Η Στοά από το εσωτερικό του κάστρου και περιβάλλον χώρος

Το Κάστρο είναι κτισμένο σε χερσόνησο που εισχωρεί στη λίμνη Παμβώτιδα και περιλαμβάνει δύο βραχώδη υψώματα που είχαν ήδη δημιουργηθεί στα τέλη του 11ου αιώνα: Τη Βορειοανατολική και τη Νοτιοανατολική Ακρόπολη, γνωστή και ως «Ιτς Καλέ». Η Νοτιοανατολική Ακρόπολη που σημαίνει «εσωτερικό φρούριο», σχηματίζει ουσιαστικά ένα ξεχωριστό φρούριο μέσα στην παλιά πόλη. Κατά τη βυζαντινή περίοδο, στην Ακρόπολη βρίσκονταν οι κατοικίες των αρχόντων της πόλης, καθώς και ο καθεδρικός Ναός των Ταξιάρχων και ο Ναός του Παντοκράτορα, όπως αναφέρονται σε πηγές του 14ου αιώνα. Σημαντικό βυζαντινό κατάλοιπο της περιόδου αποτελεί ο μεγάλος κυκλικός πύργος στο κέντρο της Ακρόπολης, γνωστός ως Πύργος του Βοημούνδου του Τάραντα. Την υστεροβυζαντινή περίοδο (13ο-15ο αιώνα), η πόλη των Ιωαννίνων γνώρισε ιδιαίτερη ανάπτυξη και κατέστη σημαντικό διοικητικό και οικονομικό κέντρο.

Ο Νότιος Προμαχώνας και η Πύλη